

รูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราช
ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

A Development Model for the Descendants, Young-Smart Farmers
According to the King's Philosophy in the Upper Northern Region

วราดวง สมณศักดิ์

นักศึกษาปริญญาเอก รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

E-mail: waraduang@hotmail.com

เพ็ญศรี ฉิรินง

อาจารย์ประจำหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

E-mail: pensri.chi@rmutr.ac.th

สมบุญ ศรีสรทัญญ

อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

E-mail: somboon.sir@mahidol.ac.th

ประภาส ปิ่นตบแต่ง

อาจารย์ประจำหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

E-mail: prapart.p@gmail.com

Waraduang Sommanasak

Student, Public Administration, Rattanakosin College of Innovation Management

Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Pensri Chirinung

Lecturer, Public Administration, Rattanakosin College of Innovation Management

Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Somboon Sirisunhirun

Lecturer, Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University

Prapart Pintobtang

Lecturer, Public Administration, Rattanakosin College of Innovation Management

Rajamangala University of Technology Rattanakosin

รับเข้า: 16 กรกฎาคม 2564 แก้ไข: 31 กรกฎาคม 2564 ตอบรับ: 4 สิงหาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 2) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และ 3) เพื่อตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออก 3 กลุ่ม กลุ่มที่หนึ่ง ทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำนวน 400 คน กลุ่มที่สอง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 30 คน และกลุ่มที่สาม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 33 คน โดยใช้เครื่องมือวิจัย 3 แบบ ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสัมภาษณ์โดยใช้แบบประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบของการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การเข้าถึงนโยบายการสนับสนุนของภาครัฐ การพัฒนาด้านการบริหารจัดการ การเข้าใจ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 2) รูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย 6 ส่วน ได้แก่ 1) บริบทของพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 2) ปัจจัย 3) กระบวนการ มี 4 มิติ 5 ขั้นตอน 10 กระบวนการ 4) ผลผลิต 5) ผลลัพธ์ และ 6) ตัวชี้วัดความสำเร็จ และ 3) การตรวจสอบรูปแบบ 4 ด้าน ได้แก่ ความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ที่รูปแบบสามารถนำไปปฏิบัติได้

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา ทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ ศาสตร์พระราชา

Abstract

This research aims 1) to analyze factors in developing the descendants, young-smart farmers according to the King's Philosophy in the Upper Northern Region, 2) to construct a model for developing the descendants, young-smart farmers according to the King's Philosophy in the Upper Northern Region, and 3) to determine a model for developing the descendants, young-smart farmers according to the King's Philosophy in the Upper Northern Region. The population in this study was divided into 3 groups. The descendants are young-smart farmers in the upper northern region of 400 people, the second group, 3 main informant groups, a total of 30 people, and the third group. 3 groups of key informants, a total of 33 people. The research instrument had three parts

of the questionnaire, the interview form, and the interview evaluation form. Exploratory factor analysis, percentage, mean, standard deviation, and content analysis were employed to carry out the data analysis of important factors.

The findings were found as follows: 1) the factors in developing the descendants, young-smart farmers following the king's philosophy in the Upper Northern Region consist of 5 important factors as follows: participation in the decision-making process, access to promotion policies of public sectors, management development, understanding and participation in the procedure. 2) A development model for the descendants, young-smart farmers According to the King's Philosophy in the Upper Northern Region consists of 6 parts as follows: context, input, process consisting of 4 dimensions 5 steps 10 processes, output, outcome, and measure of success. And 3) There are four aspects of the form validation: validity, usefulness, possibility and image suitability are included in the criteria by which the model can be implemented.

Keywords: a development model, the descendants, young-smart farmers, King's philosophy

บทนำ

อาชีพเกษตรกรรมมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มาตั้งแต่อดีต เพราะมนุษย์รู้จักใช้ประโยชน์อย่างหลากหลายจากพืชและสัตว์ที่อยู่ในป่าเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน โดยนำมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตปัจจัยสี่ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศไทยอยู่ในภาคการผลิตทางการเกษตร เมื่อพิจารณาอัตราการเจริญเติบโตของภาคเกษตรในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรขยายตัว แต่ทว่าในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-11 อัตราการเติบโตของภาคเกษตร มีแนวโน้มชะลอตัวลงเรื่อย ๆ เนื่องจากได้รับผลกระทบจากความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ และภัยธรรมชาติที่ค่อนข้างรุนแรง แต่อย่างไรก็ตาม ภาคเกษตรยังคงมีบทบาทสำคัญกับการพัฒนาประเทศในหลายมิติ เนื่องจากการส่งออกสินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรสามารถสร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศเป็นมูลค่าสูงในแต่ละปี (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2559) นอกจากนี้ เกษตรกรรมถือเป็นโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญเนื่องจากรายได้ส่วนใหญ่ของประเทศมาจากการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อส่งออกไปยังต่างประเทศ ประเทศไทยเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศที่สามารถผลิต

สินค้าทางการเกษตรส่งออกไปยังประเทศอื่นได้ เกษตรกรรมจึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ประชาชนในประเทศมีงานทำ (วิบูลย์ แก้วสุวรรณ, 2558) แต่ทว่าสถานการณ์ด้านแรงงานภาคการเกษตรของประเทศไทยกลับมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โครงสร้างพื้นฐานการผลิตที่จำเป็นยังไม่เพียงพอและไม่เอื้อต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต รวมทั้งพื้นที่ทำการเกษตรได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่น โดยเฉพาะพื้นที่ในเขตชลประทาน (คันสนีย์ กระจำจโนม และคณะ, 2558) นอกจากนั้นการเพิ่มขึ้นของเกษตรกรสูงวัยมีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นถึงผลิตภาพที่ลดลงของแรงงานเกษตรสูงอายุ โดยงานวิจัยของ Guo et al. (2015) และ Ozimek et al. (2018) ชี้ให้เห็นว่าแรงงานสูงอายุมักมีอัตราการตอบรับ เรียนรู้และใช้เทคโนโลยีต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ และเกษตรกรอายุน้อยส่วนใหญ่มีความสามารถในการปรับตัวเพื่อเพิ่มระดับผลิตภาพได้ดีกว่า ทั้งนี้ความสำคัญของศาสตร์พระราชาที่มีความสำคัญต่อตนเอง ชุมชน สังคมและประเทศ โดยการนำแนวคิดศาสตร์พระราชาไปปฏิบัตินั้นต้องเริ่มจากตนเอง การดำเนินชีวิตที่ไม่เบียดเบียนผู้อื่น สามารถพึ่งพาตนเองได้ ใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษาและมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อบรมเลี้ยงดูคนในครอบครัวให้มีคุณธรรม นอกจากนั้นความสำคัญต่อชุมชน ศาสตร์พระราชาเน้นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชนบนหลักของความรัก สามัคคีเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันทั้งในชุมชนและนอกชุมชน มีศูนย์เรียนรู้ แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาของชุมชนเพื่อให้คนในชุมชนได้เห็นความสำคัญของการเรียนรู้และเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับความสำคัญต่อสังคมนั้น ศาสตร์พระราชาเน้นการดำเนินโครงการต่าง ๆ บนหลักการของการพัฒนาสังคมที่นำไปสู่การพัฒนาตนเอง (นาวัน พรหมใจสา และคณะ, 2563: 22-23) หากประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศเกษตรกรรมได้มีการนำแนวคิดศาสตร์พระราชาไปสร้างเป็นรูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่แล้วนั้น จะช่วยให้ประเทศเกิดการพัฒนาโดยเฉพาะเศรษฐกิจฐานรากอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น การขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มวิกฤติมากขึ้นในอนาคต คนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ ความสามารถสนใจสืบทอดอาชีพเกษตรกรรมน้อยลงเรื่อย ๆ ซึ่งถือเป็นเรื่องจำกัดต่อการพัฒนาการเกษตรในอนาคตที่ต้องใช้วิทยาการและเทคโนโลยีในการเพิ่มผลผลิต (Productivity) และเมื่อศึกษาแนวโน้มโครงสร้างประชากรภาคเหนือในปี 2563 พบว่ามีสัดส่วนประชากรวัยสูงอายุมากขึ้น ร้อยละ 20.6 ประกอบกับประชากรวัยแรงงานรุ่นใหม่ไม่สนใจทำงานในภาคเกษตรทำให้เกิดช่องว่างด้านแรงงานภาคเกษตรมากขึ้น ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพแรงงาน (กรมการจัดหางาน กองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน, 2560: 11) จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็นความหวังของคนในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดยพัฒนาให้กลุ่มเป้าหมายนี้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้วยการให้การศึกษา จากเหตุผลความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาใน

พื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและสร้างรูปแบบการพัฒนา
ทฤษฎีเกษตรกรรมรุ่นใหม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการพัฒนาทฤษฎีเกษตรกรรมรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชา
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาทฤษฎีเกษตรกรรมรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชา
3. เพื่อตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาทฤษฎีเกษตรกรรมรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชา

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัย
3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของการพัฒนาทฤษฎีเกษตรกรรมรุ่นใหม่ตามศาสตร์
พระราชา ประชากร คือ ทฤษฎีเกษตรกรรมรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่เข้า
ร่วมโครงการ Young Smart Farmer กับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 6 ภาคเหนือ
ตอนบน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2557-2562 จำนวน 913 คน (กลุ่มพัฒนาเกษตรกร สำนักงานส่งเสริมและ
พัฒนาการเกษตรที่ 6 ภาคเหนือตอนบน, 2563) การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์
องค์ประกอบจากแนวคิด ทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้ตัวแปรการพัฒนาทฤษฎี
เกษตรกรรมรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนจำนวน 40 ตัวแปร (ข้อคำถาม)
ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 10 เท่า ของตัวแปร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน (Field
& Miles, 2012) และการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างในการวิจัยแบบหลายขั้นตอน (Multi-
Stage Random Sampling)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาทฤษฎีเกษตรกรรมรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชา โดย
ผู้ให้ข้อมูลหลัก แบ่งเป็น 3 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่
กำหนด คือ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จากกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สำนักงานส่งเสริม
และพัฒนาการเกษตรที่ 6 ภาคเหนือตอนบน กรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2
นักวิชาการที่สำเร็จการศึกษาด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านการเกษตรและด้านรัฐประศาสน
ศาสตร์ที่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 3 คน และ กลุ่มที่
3 ทฤษฎีเกษตรกรรมรุ่นใหม่ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่เข้าร่วมโครงการ Young Smart Farmer กับ
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 6 ภาคเหนือตอนบน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2557-2562 ใน 8
จังหวัดภาคเหนือตอนบน จังหวัดละ 3 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 24 คน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชา ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็น 3 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 33 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จากกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากเกษตรที่ 6 ภาคเหนือตอนบน กรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 6 คน กลุ่มที่ 2 นักวิชาการที่สำเร็จการศึกษาด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านการเกษตรและด้านรัฐประศาสนศาสตร์ที่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 3 คน และ กลุ่มที่ 3 ทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่เข้าร่วมโครงการ Young Smart Farmer กับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากเกษตรที่ 6 ภาคเหนือตอนบน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2557-2562 ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จังหวัดละ 3 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 24 คน

เครื่องมือในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ส่วนตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชา เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบ (Check-List) ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบของการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดไว้ 5 ระดับ และ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

2. การสร้างรูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชา ผู้วิจัยนำองค์ประกอบของการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน มาสร้างร่างรูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview) แบ่งออก 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก และตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3. การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชา ผู้วิจัยนำรูปแบบมาจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์โดยใช้แบบประเมิน (Assessment Form) แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูลหลัก มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด และ ตอนที่ 2 การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 4 ด้าน ได้แก่ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์ของรูปแบบ โดยสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน โดยทำการเก็บข้อมูลเป็นเวลา 5 เดือน ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน 2564

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรง ความครอบคลุมเนื้อหา และความถูกต้องในสำนวนภาษาของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาวิเคราะห์หาความเที่ยง ปรากฏผลว่าได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990) มีค่า IOC เท่ากับ 0.92 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.876 แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้างเพื่อตรวจสอบร่างรูปแบบ มีค่า IOC เท่ากับ 0.90 และแบบสอบถามการตรวจสอบรูปแบบ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้

การวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการวิเคราะห์สามารถจำแนกตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis-EFA) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2556) วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชา ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชา ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

เมื่อทำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นพบว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร ทั้ง 40 ตัว ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ นั่นคือ ตัวแปรทั้ง 40 ตัว มีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้ (Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi-Square =19830.334, df =780, and Sig.=.000) เมื่อพิจารณารายตัวแปรพบว่า ค่าความเพียงพอของการเลือกตัวอย่างโดยรวม (MSA) มีค่าเท่ากับ .894 ซึ่งมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้ (Hair, Tatham, Anderson, & Black, 1998: 99) และค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy =KMO ที่ได้มานี้มากกว่า .50 และเข้าสู่ 1.000 ซึ่งบ่งชี้ให้ทราบว่าข้อมูลมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลการพัฒนาทฤษฎีการกรุ่นใหม่

แบบสอบถาม	จำนวนข้อคำถาม (ตัวแปร)	KMO	Bartlett's Test Sphericity		
			Approx. Chi-square	df	Sig.
การพัฒนาทฤษฎีการกรุ่นใหม่	40	.926	19830.334	780	.000

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรการพัฒนาทฤษฎีการกรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชา พบว่า ควรมีย่อยองค์ประกอบเพียง 5 องค์ประกอบ เนื่องจากเฉพาะ 5 องค์ประกอบแรกเท่านั้นที่มีค่า Eigenvalue มากกว่า 1 ปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ 1-5 สามารถอธิบายค่าความผันแปรของตัวแปรทั้ง 40 ตัวได้ 76.623% ทำให้ผลการวิเคราะห์ได้องค์ประกอบจำนวน 5 องค์ประกอบ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสถิติหลังการสกัดองค์ประกอบ

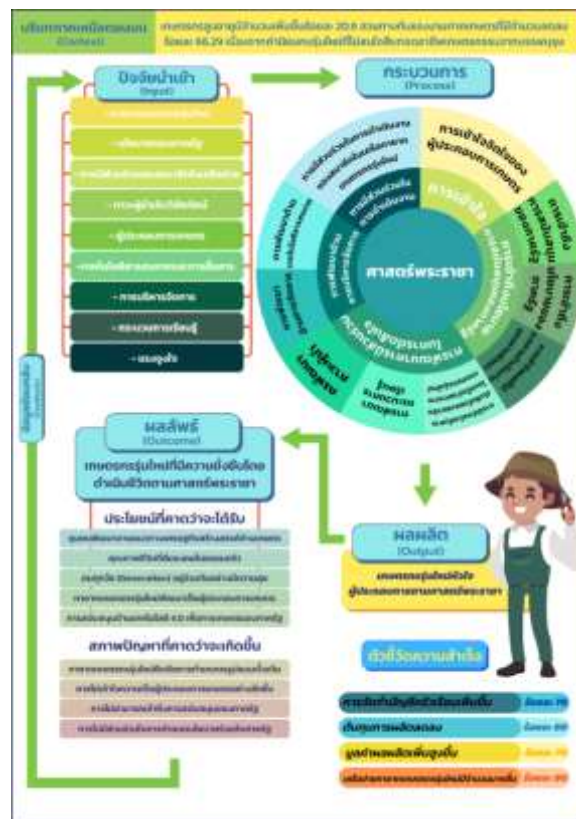
Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	16.261	40.651	40.651	16.261	40.651	40.651	8.605	21.512	21.512
2	8.320	20.801	61.452	8.320	20.801	61.452	8.100	20.251	41.763
3	2.796	6.989	68.441	2.796	6.989	68.441	6.608	16.520	58.283
4	1.871	4.678	73.119	1.871	4.678	73.119	4.300	10.751	69.033
5	1.402	3.504	76.623	1.402	3.504	76.623	3.036	7.589	76.623
6	.979	2.449	79.072						
40	.033	.081	100.000						

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบมาตรฐาน ตั้งแต่ .02 ขึ้นไป ที่ใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาให้เป็นตัวแปรสำคัญเพื่อนำไปสร้างองค์ประกอบเชิงสำรวจของการพัฒนาทฤษฎีการกรุ่นใหม่ พบว่า มี 40 ประเด็น ผู้วิจัยกำหนดองค์ประกอบเชิงสำรวจของการพัฒนาทฤษฎีการกรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชา โดยจะคัดเลือกเฉพาะองค์ประกอบที่มีตัวแปรมากกว่า 5 ตัวแปรขึ้นไป ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้ กลุ่มองค์ประกอบที่ 1 มีข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า .20 จำนวน 11 ตัวแปร ช่วงค่า Factor Loading .589-.922 มีเปอร์เซ็นต์สะสมสูงสุดเท่ากับ 21.512 จึงได้กำหนดชื่อองค์ประกอบที่ 1 ว่า “การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in the decision-making process)” กลุ่มองค์ประกอบที่ 2 มีข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า .20 จำนวน 12 ตัวแปร ช่วงค่า Factor Loading .579-.866 มีเปอร์เซ็นต์สะสมสูงสุดเท่ากับ 41.763 จึงได้กำหนดชื่อองค์ประกอบ

ที่ 2 ว่า “การเข้าถึงนโยบายการสนับสนุนของภาครัฐ (Access to promotion policies of public sectors)” กลุ่มองค์ประกอบที่ 3 มีข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า .20 จำนวน 8 ตัวแปร ช่วงค่า Factor Loading .459-.867 มีเปอร์เซ็นต์สะสมสูงสุดเท่ากับ 58.283 จึงได้กำหนดชื่่องค์ประกอบที่ 3 ว่า “การพัฒนาด้านการบริหารจัดการ (Management development)” กลุ่มองค์ประกอบที่ 4 มีข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า .20 จำนวน 5 ตัวแปร ช่วงค่า Factor Loading .590-.895 มีเปอร์เซ็นต์สะสมสูงสุดเท่ากับ 69.033 จึงได้กำหนดชื่่องค์ประกอบที่ 4 ว่า “การเข้าใจ (Understanding)” และกลุ่มองค์ประกอบที่ 5 มีข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า .20 จำนวน 4 ตัว ช่วงค่า Factor Loading .703 -.814 มีเปอร์เซ็นต์สะสมสูงสุดเท่ากับ 76.623 จึงได้กำหนดชื่่องค์ประกอบที่ 5 ว่า “การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Participation in procedure)”

2. การสร้างรูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

รูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ สร้างโดยวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชา ใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างรูปแบบ ซึ่งนำมากำหนดเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์และสังเคราะห์คำสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 30 คน ได้รูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

จากภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน มี 6 ส่วน ได้แก่ 1) บริบทของพื้นที่ภาคเหนือตอนบน (Context) 2) ปัจจัยนำเข้า (Input) 3) กระบวนการ (Process) มี 4 มิติ 5 ขั้นตอน 10 กระบวนการ 4) ผลผลิต (Output) 5) ผลลัพธ์ (Outcome). และ 6) ตัวชี้วัดความสำเร็จ อธิบายได้ว่าภายใต้บริบทของพื้นที่ภาคเหนือตอนบน เกษตรกรสูงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้น สวนทางกับจำนวนแรงงานภาคเกษตรที่มีจำนวนลดลง เนื่องจากค่านิยมของคนรุ่นใหม่ที่ไม่สนใจสืบทอดอาชีพเกษตรกรรมจากบรรพบุรุษ กระบวนการของการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่เริ่มจากการใส่ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ นโยบายของภาครัฐ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ผู้ประกอบการเกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การบริหารจัดการ กระบวนการเรียนรู้และแรงจูงใจ โดยผ่านกระบวนการ ภายใต้หลักการของศาสตร์พระราชา 4 มิติ คือ การเข้าใจ การเข้าถึง การพัฒนาและการมีส่วนร่วม โดยการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ผ่านองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การเข้าใจ ประกอบด้วยกระบวนการเข้าใจจิตใจของผู้ประกอบการ องค์ประกอบที่ 2 การเข้าถึงนโยบายการสนับสนุนของภาครัฐ ประกอบด้วยกระบวนการเข้าถึงการสนับสนุนของภาครัฐ การเข้าถึงนโยบายของภาครัฐ และการเข้าใจผลที่ได้จากการดำเนินงานของการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชา องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วยกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกในเครือข่ายทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วยกระบวนการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการพัฒนาด้านการจัดการ และ องค์ประกอบที่ 5 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประกอบด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกในเครือข่ายทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ และ 10 กระบวนการ ได้ ผลผลิตที่ได้ คือ เกษตรกรรุ่นใหม่หัวใจผู้ประกอบการตามศาสตร์พระราชา โดยมีตัวชี้วัด ได้แก่ 1) จำนวนทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 80 2) จำนวนผู้ประกอบการเกษตรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 80 3) เครือข่ายทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่มีจำนวนมากขึ้น ร้อยละ 80 และ 4) ต้นทุนการผลิตลดลง ร้อยละ 80 และผลลัพธ์ มีทั้งประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและสภาพปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับทำให้ได้เกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความยั่งยืนโดยดำเนินชีวิตตามศาสตร์พระราชา ชุมชนพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านการเกษตร คุณภาพชีวิตที่ดีของคนในครอบครัว ทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่พัฒนาเป็นผู้ประกอบการเกษตร และการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี 4.0 เพื่อการเกษตรของภาครัฐ ส่วนสภาพปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเนื่องจากทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ยึดติดการทำเกษตรรูปแบบดั้งเดิม การไม่เข้าใจความเป็นผู้ประกอบการเกษตรอย่างลึกซึ้ง การไม่สามารถเข้าถึงการสนับสนุนของภาครัฐและการไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายร่วมกับภาครัฐ ซึ่งจากสภาพปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นนั้นจำเป็นต้องเริ่มกระบวนการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ขึ้นใหม่

โดยนำข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เข้าสู่กระบวนการใส่ปัจจัยนำเข้า อีกครั้งเพื่อให้เกิดการพัฒนา
ทฤษฎีเกษตรกรรมใหม่เกิดประสิทธิภาพและนำไปสู่การพัฒนาภาคการเกษตรที่ยั่งยืนต่อไป

3. การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาทฤษฎีเกษตรกรรมใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ ภาคเหนือตอนบน

ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาทฤษฎีเกษตรกรรมใหม่ตามศาสตร์
พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.04$, $SD=0.523$) ซึ่ง
อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ สรุปผลการตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาทฤษฎีเกษตรกรรมใหม่ตามศาสตร์
พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนพบว่ารูปแบบมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และ
ความมีประโยชน์ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่รูปแบบสามารถนำไปปฏิบัติได้ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการตรวจสอบรูปแบบ

รายการประเมิน	ระดับการตรวจสอบ		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
ความถูกต้อง	4.05	0.60	มาก
ความเหมาะสม	4.03	0.50	มาก
ความเป็นไปได้	4.04	0.51	มาก
ความมีประโยชน์	4.06	0.51	มาก
รวม	4.04	0.52	มาก

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของการพัฒนาทฤษฎีเกษตรกรรมใหม่ตามศาสตร์พระราชา ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

องค์ประกอบของการพัฒนาทฤษฎีเกษตรกรรมใหม่ตามศาสตร์พระราชา มี 5 องค์ประกอบ
ได้แก่ การพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การเข้าถึงนโยบายการสนับสนุนของภาครัฐ การ
พัฒนาด้านการบริหารจัดการ การเข้าใจและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การที่จะพัฒนาทฤษฎี
เกษตรกรรมใหม่นั้นจำเป็นต้องพัฒนาทักษะที่หลากหลายมากกว่าทักษะที่ใช้สำหรับเกษตรกรทั่วไป
การทำงานของทฤษฎีเกษตรกรรมใหม่นั้นต้องทำงานที่หลากหลายและครอบคลุมหลายด้าน ซึ่งต้อง
เป็นทั้งผู้ผลิต วางแผนและค้นหาข้อมูลด้านการตลาดเพื่อหาช่องทางจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร
ปัจจุบันผลผลิตทางการเกษตรมีจำนวนมาก เกษตรกรจำเป็นต้องมีเครือข่ายการผลิตเพื่อให้ผลิตได้
ตามเวลาและสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ แนวคิดการพัฒนาเกษตรกรรมให้เป็นผู้ประกอบการ
เกษตรในปัจจุบันจึงเป็นแนวคิดสำคัญที่สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสอดคล้อง

กับการศึกษาของ มรกต กำแพงเพชร และคณะ (2562) ที่ศึกษาคุณลักษณะผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจเกษตรสีเขียว ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการเกษตรจะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องมีทัศนคติที่ตระหนักถึงโอกาสทางธุรกิจใหม่ มีความสามารถด้านเครือข่าย มีทักษะการบริหารจัดการ การตลาดและการขายและการจัดการเชิงกลยุทธ์ นอกจากนี้ พฤติกรรมผู้ประกอบการจะเกี่ยวเนื่องกับนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ การสร้างคุณค่าและการแสวงหาโอกาส สอดคล้องกับ Ketelaar-de Lauwere et al. (2002) ความแตกต่างของการเป็นทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่และเกษตรกรทั่วไป มีลักษณะของการแสวงหาโอกาสและความท้าทายที่กล้าเผชิญกับความเสี่ยงของปัญหามากกว่าเกษตรกรทั่วไปจากลักษณะความกล้าเสี่ยงและท้าทายจึงทำให้เกิดการพัฒนาตนเองของทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่อยู่เสมอ ความเป็นทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่จึงเป็นความท้าทายในการทำเกษตรกรรม สัมพันธ์กับงานวิจัยที่พบว่าความท้าทายสำหรับภาคเกษตรที่จะช่วยให้เกษตรกรประสบความสำเร็จในธุรกิจเกษตรต้องพัฒนาคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรกร (McElwee, 2006) ทักษะความเป็นผู้ประกอบการเกษตรสามารถจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทักษะที่เกิดจากการศึกษาและฝึกปฏิบัติเรียนรู้ เช่น การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทักษะความคิดสร้างสรรค์ และทักษะผู้นำความคิด และกลุ่มทักษะเกี่ยวกับจิตวิญญาณของผู้ประกอบการเกษตร เช่น ทักษะความไว้วางใจ สุขภาวะ ทักษะความรับผิดชอบ การเสริมสร้างพลังอำนาจและความกล้าเสี่ยง ทักษะความเป็นผู้ประกอบการเกษตรจึงเป็นการฝึกเพื่อให้เกิดความชำนาญในการประกอบการเพื่อสร้างผลกำไรในการประกอบการเกษตรและผู้ประกอบการเกษตรจะต้องมีจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการอยู่เสมอ ซึ่งต้องอาศัยองค์ประกอบในการสร้างผู้ประกอบการเกษตรตามการวิจัยของ มรกต กำแพงเพชร (2560) ที่พบว่า องค์ประกอบการสร้างผู้ประกอบการเกษตรกรปราดเปรื่องในธุรกิจเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทยยุค 4.0 ประกอบด้วย (1) การมีจิตวิญญาณผู้ประกอบการเพื่อสังคม (2) การแสวงหาโอกาส (3) การสร้างนวัตกรรม (4) ความกล้าเสี่ยง (5) ความพร้อมในการเรียนรู้และการปรับตัว (6) การจัดการธุรกิจเกษตรที่หลากหลายและ (7) การสร้างความร่วมมือและเครือข่าย

2. การสร้างรูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชานในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

การสร้างรูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชานในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย 6 ส่วน 4 มิติ 5 ขั้นตอน และ 10 กระบวนการ รูปแบบการพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชานเป็นการดำเนินการที่ให้ทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่มีส่วนร่วมในกระบวนการของรูปแบบการพัฒนาทุกขั้นตอน ตั้งแต่การออกแบบกระบวนการของรูปแบบการพัฒนา การจัดกระบวนการของรูปแบบการพัฒนา และการประเมินผลการจัดกระบวนการของรูปแบบการพัฒนา เพื่อตอบสนองหรือเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ ลักษณะ

ของกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดทฤษฎาเกษตรกรรุ่นใหม่เป็นศูนย์กลางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต บริบทสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของทฤษฎาเกษตรกรรุ่นใหม่ กระบวนการสร้างความเปลี่ยนแปลง โดยกระตุ้นให้ทฤษฎาเกษตรกรรุ่นใหม่สนใจ แสวงหาความรู้ เกิดความใฝ่รู้ เรียนรู้ รวมทั้งไม่ตัดสินสิ่งต่าง ๆ จากปรากฏการณ์ที่เห็นก่อนที่จะคิดใคร่ครวญถึงสาเหตุ ที่มาที่ไป และปัจจัยเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เมื่อทฤษฎาเกษตรกรรุ่นใหม่สามารถสร้างความรู้ขึ้นใช้เอง ได้ค้นพบสิ่งที่เป็นความจริงด้วยตนเอง สามารถคิดด้วยความรู้สึกลึกซึ้งโดยปราศจากความกลัว (เกิดปัญญา) และกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก การเปลี่ยนแปลงภายใน ได้แก่ ปริมาณความรู้ ความคิด ทักษะ ค่านิยม จิตสำนึก เป็นต้น ส่วนการเปลี่ยนแปลงภายนอก ได้แก่ พฤติกรรม ทักษะ และความชำนาญ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ ทรงเกียรติ อิงคามระธร และคณะ (2561) ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดจังหวัดราชบุรี ให้เป็น Smart Farmer โดยการเรียนรู้จาก Smart Farmer ต้นแบบ ผลการศึกษา พบว่า Smart Farmer ต้นแบบช่วยยกระดับเกษตรกรโดยการเป็นต้นแบบ การสร้างแรงจูงใจ การช่วยเหลือด้านความรู้และทรัพยากร การส่งเสริมให้ปฏิบัติด้วยตนเอง การสะท้อนผลและการเสริมแรง กระบวนการพัฒนาเกษตรกรอย่างมีส่วนร่วม ประกอบด้วยการวิเคราะห์ตนเองของเกษตรกร การจัดทำแผนพัฒนาตนเอง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3. การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาทฤษฎาเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

ผลการตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาทฤษฎาเกษตรกรรุ่นใหม่ตามศาสตร์พระราชาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีความถูกต้อง ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ที่รูปแบบสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งจากผลการศึกษารูปแบบสามารถนำไปใช้ได้จริงและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทฤษฎาเกษตรกรเพื่อทดแทนเกษตรกรสูงอายุ โดยการประเมินเป็นประโยชน์ที่สำคัญยิ่งของการพัฒนาทฤษฎาเกษตรกรรุ่นใหม่ที่สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดขึ้นอย่างมีเหตุมีผลสอดคล้องกับการศึกษาการตรวจสอบรูปแบบเป็นไปตามแนวคิดของ Eisner (1976) ที่พบว่า ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสม และสอดคล้องกับหลักการประเมินหรือการตรวจสอบ 4 ด้าน ดังนี้ 1) มาตรฐานการใช้ประโยชน์ เป็นมาตรฐานที่รับประกันถึงประโยชน์ของผลการประเมินที่ครอบคลุม ทันเวลา และมีผลต่อการนำไปใช้ 2) มาตรฐานความเป็นไปได้ เป็นมาตรฐานที่รับประกันถึงการประเมินที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เหมาะสมกับสถานการณ์ ปฏิบัติได้ ยอมรับได้ ประหยัด และคุ้มค่า 3) มาตรฐานด้านความเหมาะสม เป็นมาตรฐานที่รับประกันว่าการประเมินเหมาะสมตามกฎระเบียบ จรรยาบรรณ และ 4) มาตรฐานด้านความถูกต้อง เป็นมาตรฐานที่รับประกันว่าการประเมินมีการใช้เทคนิคที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ข้อสรุป ข้อค้นพบและสารสนเทศที่เพียงพอสำหรับตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ ศราวุธ รัตนปัญญา (2559) ที่พบว่า ผลการตรวจสอบ

คุณภาพของรูปแบบการประเมินสมรรถนะโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาใหม่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีคุณภาพระดับมาก ทั้งด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง และความพึงพอใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. หน่วยงานภาครัฐควรพัฒนาระบบในการเข้าถึงนโยบายการสนับสนุนของภาครัฐเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว โดยปรับปรุงและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสื่อสารไปยังทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ได้อย่างทั่วถึง
2. ทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ควรเน้นพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้วยการแสวงหาแนวทางติดต่อสื่อสารกับเครือข่ายเกษตรกรและติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งประชาสัมพันธ์ผลผลิตทางการเกษตรผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. ทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ควรเน้นพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อแสวงหาเครือข่ายทางการเกษตรเพิ่มเติมและขยายแนวร่วมในการทำการเกษตร อีกทั้งควรเป็นผู้นำที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือและความมั่นใจในการผลิตผลผลิตทางการเกษตรต่อผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

ควรศึกษาแนวทางในการตั้งศูนย์บ่มเพาะทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่เพื่อเป็นต้นแบบในการทำการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร

เอกสารอ้างอิง

- กรมการจัดหางาน กองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน. (2560). ยุทธศาสตร์การแก้ไขและป้องกันการขาดแคลนแรงงาน พ.ศ. 2560 – 2565. กรุงเทพฯ: กระทรวงแรงงาน.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2559). แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กลุ่มพัฒนาเกษตรกร สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 6 ภาคเหนือตอนบน. (2562). จำนวนเกษตรกรรุ่นใหม่ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2557-2562 ในเขตภาคเหนือตอนบน. เชียงใหม่: กลุ่มพัฒนาเกษตรกร.
- กัลยา วานิชย์บัญชา.(2556). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ทรงเกียรติ อิงคามระธร และคณะ. (2561). การพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดจังหวัดราชบุรี ให้เป็น Smart Farmer โดยการเรียนรู้จาก Smart Farmer ต้นแบบ. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- นาวัน พรหมใจสา และคณะ. (2563). เอกสารประกอบการสอน รายวิชาศาสตร์พระราชา. เชียงราย: สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- มรกต กำแพงเพชร สวรรยา ธรรมอภิพล และ นรินทร์ สังข์รักษา. (2562). คุณลักษณะผู้ประกอบการเกษตรที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจเกษตรสีเขียว. วารสารธุรกิจปริทัศน์, 11 (1) มกราคม-มิถุนายน 2562: 262-275.
- มรกต กำแพงเพชร. (2560). การพัฒนารูปแบบการสร้างผู้ประกอบการเกษตรกรปราดเปื่องในธุรกิจเกษตรอินทรีย์ของประเทศ ไทยยุค 4.0. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิบูลย์ แก้วสุวรรณ. (2558). ยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ดุษฎีนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ศรายุทธ รัตนปัญญา และคณะ. (2559). การพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาใหม่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 13(60) มกราคม-มีนาคม 2559: 201-212.
- Cronbach, Lee. J. (1990). *Essentials of Psychology Testing*. 5th ed. New York: Harper Collins Publishers Inc.
- Eisner, E. (1976). *Educational connoisseurship and criticism: Their form and functions in education evaluation*. *Journal of Aesthetic Education*, 39(2): 192-193.
- Field, A. P., Miles, J., & Field, Z. (2012). *Discovering statistics using R*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Guo, G., Wen, Q., & Zhu, J. (2015). The impact of aging agricultural labor population on farmland output: from the perspective of farmer preferences. *Mathematical Problems in Engineering*. the Project Guide Research Fund of Philosophy and Social Science in Colleges and Universities in Jiangsu.
- Hair, J. F., Tatham, R. L., Anderson, R. E., & Black, W. (1998). *Multivariate data analysis*. 5th ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

- Ketelaar-de Lauwere, Carolien, Ina Enting, Peter Vermeulen, and Kees Verhaar. (2002). **Modern Agricultural Entrepreneurship**. Paper presented at the International Farm Management Association, 13th Congress.
- McElwee, Gerard. (2006). **Farmers as Entrepreneurs: Developing Competitive Skills**. *Journal of developmental entrepreneurship* 11(3): 187-206.
- Ozimek, A., DeAntonio, D., & Zandi, M. (2018). **Aging and the Productivity Puzzle**. Retrieved on June 8th, 2020, from <https://ma.moody's.com/rs/961-KCJ-308/images/2018-09-04-Aging-and-the-Productivity-Puzzle.pdf>